**Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола**
**циклова комісія суспільних дисциплін**

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**
Заступник директора
з навчально-методичної роботи
_____ Марина ГЛИНСЬКА
29.08. 2024 р.

**ПРОГРАМА**
навчальної дисципліни
**Історія України та національної культури**

Рівень освіти – **фахова передвища освіта**
Спеціальність - **182 Технології легкої промисловості**
ОПП – **Моделювання та конструювання промислових виробів**

| Семестр | За навчальним планом | | Аудиторні години | | | Самостійна робота | Форма підсумкового контролю |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | К-сть кредитів | К-сть годин | Лекції | Семінарські практичні заняття | Лабораторні | | |
| IV | 3 | 90 | 28 | 26 | | 30 | екзамен |
| | 1 | 30 | | | | 30 | підготовка до екзамену |
| **Всього** | **4** | **120** | **32** | **28** | | **60** | |

**Тернопіль, 2024**

**Розробник:**
Оксана ДЖИВРА – спеціаліст вищої категорії.

Програму навчальної дисципліни «Історія України та національної культури» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Моделювання та конструювання промислових виробів» підготовки здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності 182 «Технології легкої промисловості», затвердженою Педагогічною радою від 03.07.2023 р., засідання №9.

Програму навчальної дисципліни «Історія України та національної культури» розглянуто та рекомендовано до затвердження на засіданні ЦК суспільних дисциплін, протокол №1 від 28.08.2024 р.

**Голова ЦК** _____ **Наталія ЛУБКОВИЧ**

**ПОГОДЖЕНО:**
Гарант ОПП,
викладач вищої категорії,
старший викладач **Наталія ЮЩАК**

Завідувач
відділення дизайну **Наталія ТОКАР**

## 1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Метою** вивчення дисципліни є поглиблення і систематизація знань з історії виникнення і розвитку українського народу, його державності, суспільно-політичних, соціально-економічних та національно-культурних процесів, які відбувалися в Україні впродовж віків; формування національно-свідомих, ідейно-переконаних, активних, духовно-багатих громадян України.

**Завданням** вивчення навчальної дисципліни є ознайомити здобувачів освіти з основними етапами формування української державності та культури на українських землях; висвітлити досвід національного державотворення, традиції української державності, значення боротьби українського народу за відродження та утвердження національної культури; розкрити етапи українського державотворчого та культуротворчого процесу; показати роль незалежної України в системі міжнародних відносин, внесок національної культури до світової культурної спадщини; висвітлити зміст і особливості розвитку української матеріальної та духовної культури, її взаємозв'язок зі світовою культурою; в контексті зовнішньої політики України навчити студентів аналізувати сучасні політичні події; допомогти молодому поколінню усвідомити власну національну самобутність та ідентичність.

Обсяг навчального часу для вивчення дисципліни у навчальних планах підготовки фахових молодших бакалаврів визначений вимогами ОПП і становить 4 кредити ЄКТС (120 академічних годин).

Передумовою для вивчення освітньої компоненти є результати навчання, сформовані у здобувачів освіти і процесі засвоєння дисципліни «Історія України».

Зміст навчальної дисципліни «Історія України та національної культури» забезпечує формування наступних компетентностей, які визначенні освітньо-професійною програмою Моделювання та конструювання промислових виробів:

**Загальні компетентності:**

**ЗК1.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

**ЗК2.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей предметного розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

**Спеціальні компетентності:**

***СК15.*** *Здатність інтегрувати засоби етнодизайну та художнього декорування у процес розробки колекцій одягу різного призначення з урахуванням етнокультурних традицій України, світової культури та сучасних тенденцій індустрії моди.*

Після завершення даного курсу здобувач освіти здатний продемонструвати наступні **результати навчання**:

***РН17.*** *Застосовувати засоби етнодизайну та художнього декорування при створенні колекцій одягу різного призначення з урахуванням сучасних тенденцій індустрії моди.*

Основними **методами** формування загальних компетентностей у процесі вивчення даної дисципліни є: дискусії, пошуковий, пояснювально-ілюстративний, візуалізації та аналізу історичних документів та текстів, мозковий штурм, проблемного навчання, дослідницький, робота в малих групах тощо.

## 2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### Змістовий модуль 1. Українські землі в давнину та в період Середньовіччя

Стародавня доба в історії України. Витоки та передумови формування української культури. Найдавніші часи в історії України. Сутність української культури в контексті основних культурологічних парадигм. Типологія української культури. Становлення української культури як продукту людської спільноти.

Політичний устрій, соціально-економічний та культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави IX – поч. XIV ст. Київська Русь та її місце в історії людства. Соціально-економічний та політичний розвиток держави. Концепції походження держави Київська Русь та її назви. Впровадження християнства. Роль і місце Київської Русі в історії Європи. Давньоруська культурна спадщина у східноєвропейському ареалі культурних традицій. Етнокультурні риси «українського» середньовіччя.

Історико-культурний розвиток українських земель в литовсько-польський період та козацько-гетьманську добу в XIV–XVII ст. Українські землі під владою іноземних держав у XIV - першій пол. XVII ст. Виникнення козацтва та його роль в історії українського народу.

Соціально-економічний та політичний розвиток України у середині XVII – XVIII ст. Українська культура доби козацько-гетьманської держави. Національно - визвольна війна українського народу проти Речі Посполитої в середині XVII століття. Формування Української Гетьманської держави. Б. Хмельницький.

### Змістовий модуль 2. Історія та культура України в період Нового часу

Українські землі наприкінці XVII - XVIII ст. Втрата державної незалежності. Політика московського уряду щодо України наприкінці XVII - XVIII ст. Українська держава за гетьманування Івана Мазепи.

Українська культура у другій половині XVII – першій половині XVIII ст. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій наприкінці XVIII – XIX ст. Поділи Речі Посполитої та інтеграція українських земель до Російської та Австрійської імперій. Політичне й національне гноблення українського народу. Початок національного відродження.

Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій у другій половині XIX ст. Національно-культурне відродження України.

**Змістовий модуль 3. Новітня доба в історії та культурі України**

Україна на початку XX ст. Українська культурна парадигма XX ст. Соціально-економічна модернізація України. Особливості капіталізації економіки Наддніпрянської і Західної України. Українська національно – демократична революція 1917 – 1921рр. Боротьба за відновлення та збереження української незалежності.

Міжвоєнний період в історії українського народу 20 – 30 рр. XX ст. Встановлення й утвердження комуністичного тоталітарного режиму в Україні. Утворення СРСР. Входження УСРР до складу СРСР. Втрата суверенності України. Партійно-державний контроль над культурою. Українізація та її мета.

Україна у складі СРСР 40-80-ті рр. XX ст. Радянський період розвитку культури України. Україна в роки Другої світової війни 1939 – 1945 рр. та у повоєнний період. Культура України в роки війни та в перші повоєнні роки.

Доба відновлення, становлення України як суверенної держави (середина 80-х рр. XX ст. – початок XXI ст.). Становлення України як незалежної держави. Національно-культурне відродження. Сучасна доба в історії України. Творення нової України 2014-2022 рр. Російсько-українська війна.

# 3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

| № з/п | Назва розділу, модуля, теми програми | Програмні результати навчання | Обсяг годин | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | Всього | з них: | |
| | | | | ауди-торних | само с-тійних |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
| | **Змістовий модуль 1. Від найдавніших часів до кінця XVIII ст.** | | **34** | **20** | **14** |
| 1 | Стародавня доба в історії України. Витоки та передумови формування української культури | Уміти інтерпретувати основні функції та методи історії та культури України. Аналізувати зв'язок розвитку історії та культури зі світовою історичною наукою. Пояснювати фрагментарні знання з історії первісного суспільства; основних етапів розвитку історії та культури; пояснювати основні розділи історії та культури України стародавньої доби. Вміти аналізувати специфіку історії та культури первісного суспільства; трактувати історичні факти грецьких, римських та українських істориків. Мати спеціалізовані знання про етапи розвитку історії та культури у перед державний період, та в період скіфо-сарматської цивілізації на території України.<br>Вміти аналізувати специфіку історії доби трипільців та кочових племен на території України; трактувати етапи розвитку історії та культури міст-держав Північного Причорномор'я в Україні та на території Східної Європи; історію та культуру епохи перед слов'янської та слов'янської доби: духовної та матеріальної культури, розвиток архітектури та мистецтва в добу заліза. | 6 | 4 | 2 |
| 2 | Політичний устрій, соціально-економічний та культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави IX -поч. XIV ст. | Розуміти та мати знання про етапи розвитку історії та культурної спадщини Київської Русі та Галицько-Волинської держави; характеризувати<br>полемічну літературу, розвиток архітектури та мистецтва в період Княжої доби. Вміти аналізувати специфіку історії доби середньовіччя;трактувати етапи розвитку історії та культури держави Київська Русь та її спадкоємиці Галицько-Волинської держави; знати та уміти характеризувати історію та культуру епохи середньовіччя: духовну культуру | 10 | 6 | 4 |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | та літературу, розвиток архітектури та мистецтва. | | | |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|---|---|---|---|---|---|
| 3 | Історико-культурний розвиток українських земель в литовсько-польський період та козацько-гетьманську добу в XIV–XVII ст. | Пояснити причини втрати державності та входження українських земель до складу сусідніх держав, економічні та соціально-політичні наслідки цих процесів, показати початки спротиву українського народу та роль в цьому духовно-культурної діяльності. Розуміти та вміти аналізувати особливості та духовний вплив іноземного панування з боку Литви та Польщі, а також монгольської держави Золотої Орди. Вміти трактувати літописи періоду литовського завоювання, зразки творчої спадщини полемічної літератури періоду епохи Відродження. Характеризувати особливості становлення і розвитку козацтва та козацької культури; особливості історичних етапів формування та розвитку держави Запорізька Січ; причини занепаду та ліквідації козацтва наприкінці XVIII ст. Вміти аналізувати історичні джерела доби козацтва; трактувати козацькі літописи Самійла Величка та Григорія Граб'янки. | 10 | 6 | 4 |
| 4 | Соціально-економічний та політичний розвиток України у середині XVII – XVIII ст. Українська культура доби козацько-гетьманської держави | Знати та уміти характеризувати причини, характер та основні події Національно-визвольної війни, роль Б. Хмельницького в державотворчих процесах. З'ясовувати та вміти пояснити характер геостратегічних та геополітичних змін по завершенню козацької революції, окреслити основні проблеми в духовному і культурному житті. | 8 | 4 | 4 |
| | **Змістовий модуль 2. Історія та культура України в період Нового часу** | | **22** | **12** | **10** |
| 5 | Українські землі наприкінці XVII - XVIII ст. Втрата державної незалежності. Українська культура у другій половині XVII – першій половині XVIII ст. | Розуміти та знати особливості історичного та культурного розвитку України наприкінці XVIII – поч. XIX ст., специфіку боротьби народних мас за визволення своїх територій та послаблення релігійного гніту; особливості реформування суспільного життя на теренах українських земель під владою іноземних держав. Вміти аналізувати та порівнювати розвиток України під владою загарбницьких держав; трактувати праці істориків та культурних діячів кін. XVIII – поч. XIX ст. | 8 | 4 | 4 |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|---|---|---|---|---|---|
| 6 | Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій наприкінці XVIII - XIX ст. Початок національного відродження | На основі диференційованого підходу уміти розкрити особливості соціально-економічного та політичного становища в українських землях, вплив реформ імперських урядів на становлення капіталістичних відносин. Вміти аналізувати пошук шляхів національного і соціального визволення та роль в цих процесах національно-свідомої еліти. Знати особливості історичного та культурного розвитку України середини XIX ст., специфіку боротьби представників української інтелігенції за визволення українського народу від соціального та політичного гніту; особливості реформування суспільного життя на теренах Наддніпрянської та Західної України під владою Російської та Австрійської імперій. Вміти характеризувати діяльність суспільно-культурних та політичних товариств та організацій, що діяли в українських землях в середині XIX ст.; трактувати основні погляди М. Шашкевича, М. Костомарова, Т. Шевченка, П. Куліша, М. Драгоманова та інших діячів. | 6 | 4 | 2 |
| 7 | Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій у другій половині XIX– на початку XX ст. Національно-культурне відродження України | Знати та уміти характеризувати історичний та культурний розвиток українських земель у другій половині XIX ст., специфіку національної боротьби представників української інтелігенції за визволення українського народу від соціального та політичного гніту з боку іноземних держав; особливості промислового перевороту та суспільно-політичного життя на теренах України під владою Російської та Австро-Угорської імперій наприкінці XIX – поч. XX ст. Вміти аналізувати діяльність суспільно-культурних та політичних товариств та організацій, які діяли на території України в середині XIX ст.; трактувати основні погляди Михайла Грушевського, ІванаФранка, Михайла Драгоманова, МиколиМіхновського. | 8 | 4 | 4 |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|---|---|---|---|---|---|
| | **Змістовий модуль 3. Новітня доба в історії та культурі України** | | **34** | **22** | **12** |
| 8 | Україна на початку XX ст. Українська культурна парадигма XXст.Боротьба за відновлення Української державності. | Знати основні події історичного та культурного розвитку України поч. XX ст., специфіку боротьби представників української інтелігенції за визволення українського народу від соціального та політичного гноблення з боку іноземних держав. Аналізувати передумови, причини та характер Першої Світової війни (1914-1918 рр.) як братовбивчої для українців.; особливості військових операцій на Західній Україні. Розуміти та знати головні причини, хід та наслідки Української буржуазно-демократичної революції (1917-1921 рр.).; процес утворення та особливості діяльності УЦР, проблеми взаємин українських урядів з Росією. Вміти пояснити спонукальні мотиви до Злуки УНР та ЗУНР, причини поразки Української національної революції, охарактеризувати основні тенденції в культурному і духовному житті українського народу. Вміти аналізувати діяльність політичних партій та політичних організацій, які діяли на теренах українських земель на поч. XX ст.; трактувати основні погляди Михайла Грушевського, Івана Франка, Костя Левицького, Миколи Міхновського, Володимира Винниченка, Симона Петлюри, Сергія Єфремова. | 10 | 6 | 4 |
| 9 | Міжвоєнний період в історії українського народу 20-30 рр. XX ст. | Розуміти та характеризувати історичний та культурний розвиток східної України під владою СРСР та західноукраїнських земель під владою іноземних держав у міжвоєнний період; специфіку боротьби представників української інтелігенції за визволення українського народу від тоталітарного режиму радянської влади; репресії та голодомори в Україні 1921 – 22 рр. та 1932 – 33 рр. Вміти застосовувати набуті теоретичні знання для аналізу проблем історії та культури України; самостійно аналізувати різноманітні питання з історичної проблематики дослідження даного історичного періоду; зокрема, розкривати зміст головних подій, фактів, протиріч в галузі розвитку історичної минувшини середини XX ст., роль церкви та вплив релігії на культурне та суспільне життя України у міжвоєнний період; оперувати при цьому засвоєним категоріально-понятійним та термінологічно-дефініційним апаратом | 6 | 4 | 2 |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | історичної та культурної термінології та історичними датами. | | | |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|---|---|---|---|---|---|
| 10 | Україна у складі СРСР 40-80-ті рр. XX ст. Радянський період розвитку культури України | Розуміти, знати, вміти пояснити і аналізувати передумови, причини хід, військові операції, Рух Опору та інші події Другої світової війни (1939-1945 рр.) як найстрашнішого етапу в історії України та світу. З'ясувати місце та роль українського питання напередодні війни проаналізувати цілі німецької влади щодо України, характер мобілізаційних заходів в УРСР, внесок українців у здобуття перемоги. Окреслити втрати української культурної спадщини в роки Другої світової війни. Знати особливості історичного та культурного розвитку України у другій половині XX ст. під владою СРСР; специфіку боротьби представників української інтелігенції (шістдесятників та дисидентів) за визволення українського народу від тоталітарного режиму радянської влади. Вміти застосовувати набуті теоретичні знання для аналізу проблем історії та культури України; самостійно аналізувати різноманітні питання з історичної проблематики, дослідження даного історичного періоду; зокрема, розкривати зміст головних подій, фактів, протиріч в галузі розвитку історичної минувшини кінця XX ст.; оперувати при цьому засвоєним категоріально-понятійним та термінологічно-дефініційним апаратом історичної та культурної термінології та історичними датами. | 10 | 6 | 4 |
| 11 | Доба відновлення, становлення та творення нової України (середина 80-х рр. XX ст. – 2022 р.) | Знати дати: Чорнобильської катастрофи,Ухвалення «Декларації про державний суверенітет України», «Акта проголошення державної незалежності України», Всеукраїнського референдуму і виборів Президента України 1 грудня 1991 р. Розуміти зміст понять: «багатопартійність»,«державна незалежність», «інфляція», «мітингова демократія», «неформальні організації», «опозиція», «плюралізм», «політика гласності», «політика "перебудови"», «прискорення»,«суверенітет»; передумови, протиріччя політики «перебудови» і «гласності» в УРСР; вплив аварії на Чорнобильській атомній електростанції (АЕС) на зміни суспільної свідомості, активізацію екологічного, національно демократичного, антиімперського рухів; значення прийняття «Декларації про державний суверенітет | 8 | 6 | 2 |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | України», «Акта проголошення незалежності України»;референдуму 1 грудня 1991 р. як акту підтримки населенням України державної незалежності; необхідність відновлення замовчуваних сторінок історії України; ціну перебування України в складі СРСР: масштаби територіальних, людських,духовних, культурних втрат; закономірності процесів розпаду СРСР як імперії та відродження національної держави України. Знати: хронологічні межі Помаранчевої революції, дати схвалення Конституції України, Тузлівської кризи, проголошення курсу на євроатлантичну інтеграцію; основні державотворчі процеси в Україні впродовж 1991-2013 рр. Розумітизміст понять: «багатовекторність зовнішньої політики», «дефолт», «євроінтеграція», «корупція», «олігархічна система», «Помаранчева революція», «приватизація», «прожитковий мінімум», «тіньова економіка»; історичне значення прийняття Конституції України, запровадження національної валюти, проголошення курсу на євроатлантичну інтеграцію, суперечливі наслідки Будапештського меморандуму; чинники формування громадянського суспільства в незалежній Україні; значення «Помаранчевої революції». Знати: хронологічні межі Революції Гідності та російсько-української війни XXI ст., оборони Донецького аеропорту та міста Маріуполь, дати окупації Криму, трагедії біля міста Іловайськ та в місті Буча, широкомасштабного вторгнення військ РФ в Україну; основні регіони і місця бойовихдій російсько-української війни. Розуміти зміст понять: «безвізовий режим», «волонтерський рух», «гібридна війна»,«денацифікація України», «добробат», «Євромайдан», «злочин агресії» «інтеграція», «кіборги», «колабораційна діяльність», «люстрація», «рашизм», «реімперіалізація», «російсько-українська війна», «русскій мір», «статус кандидат на членство в ЄС», «тимчасово окупована територія», «томос»; | | | |
| | | **ВСЬОГО** | **90** | **54** | **36** |
| | | | **екзамен** | | **30** |
| | | **Разом:** | **120** | **54** | **66** |

## 4. ПЕРЕЛІК СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Зміст дисципліни передбачає обов'язкове оволодіння теоретичними знаннями, уміннями та навичками, які узагальнюються та систематизуються на семінарських заняттях з наступних тем:

**С1. Стародавня доба в історії України.** Первісна епоха на теренах сучасної України. Витоки та передумови формування державності та національної культури.

**С2. Політичний устрій, соціально-економічний та культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави у IX – поч. XIV ст.** Становлення та розквіт державності на українських землях IX – XIII ст. Княжа Україна: слід в історії. Культура Київської Русі крізь призму взаємовідносин Схід – Захід.

**С3. Виникнення козацтва та його роль в історії українського народу.** Козацтво та його роль у формуванні національної самовизначеності української культури. Розвиток та самобутні риси української культури козацької доби.

**С4. Визвольна війна українського народу проти Речі Посполитої у сер. XVII ст.** Утворення козацької держави. Богдан Хмельницький.

**С5. Українські землі наприкінці у XVII – XVIII ст. Втрата державної незалежності.** Історико-культурний розвиток України у XVII – XVIII ст.

**С6. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій наприкінці XVIII – XIX ст.** Історичний розвиток та українське національно-культурне відродження.

**С7. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій у другій половині XIX ст.** Українське національно-культурне відродження початку XIX ст.: витоки, сутність, наслідки.

**С8. Особливості розвитку України на початку XX ст.** Національно-визвольні змагання українського народу в 1917-1921 рр. Основні етапи розвитку української культури у XX ст.

**С9. Міжвоєнний період в історії українського народу в 20-30-х рр. XX ст.** Великий терор та його наслідки для України. Радянський період розвитку культури України. Українське національно-культурне відродження 20 - 30-х років.

**С10. Україна у складі СРСР 40-60-ті рр. XX ст.** Україна в роки Другої світової війни 1939-1945 рр. та у повоєнний період. Україна в умовах

десталінізації 1956-1964 рр. Період системної кризи радянського ладу. Національна культура в умовах панування радянської ідеології

**С11. Наростання кризових явищ у культурі. Активізація опозиційного руху.** Утворення УГС. Посилення переслідувань опозиції наприкінці в 70-х на початку 80-х років. Феномен українського шістдесятництва. Українські дисиденти - виклик системі.

**С12. Становлення України як незалежної держави.** Національно-культурне відродження.

**С13. Творення нової України.** Російсько-українська війна та її вплив на сучасні державотворчі процеси в Україні.

## 5. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота включає: вивчення на основі прослуханого лекційного матеріалу теоретичних аспектів, що стосуються навчальної дисципліни «Історія України та національної культури»; поглиблене вивчення окремих питань передбачених тем (дослідження наукової літератури на задану тему та пошук додаткової інформації); підготовку до семінарських занять; підготовку до контрольних заходів; роботу над виконанням пошуково-дослідницьких робіт; узагальнення вивченого матеріалу перед екзаменом тощо.

Тематика самостійної роботи:

1. Найдавніші археологічні культури на теренах України. Трипільська культура. Кіммерійці, скіфи та сармати на території України. Античні міста-держави Північного Причорномор'я. Вплив античної культури.
2. Проблема етногенезу та розселення слов'ян. Історичні джерела про східних слов'ян. Господарство та суспільний лад слов'ян. Антське царство та його політичне становище в IV – VI ст. н.е. «Повість минулих літ» про східнослов'янські племена. Духовний світ слов'ян. Походження та основні етапи формування українського етносу. Культура стародавніх слов'ян.
3. Давньоруська культурна спадщина у східноєвропейському ареалі культурних традицій. Етнокультурні риси «українського» середньовіччя. Християнсько-язичницький синкретизм як його світоглядна основа. Особливості релігійного життя. Світська культура: початок писемності, освіти і наукових знань. Архітектурні пам'ятки. Монументальний живопис, станкові твори та мініатюри. Народна культура Київської Русі. Обряди та звичаї українського народу. Українська народна творчість.
4. Соціальний устрій та господарське життя в Україні у другій половині XIV - XVI ст. Князь К. Острозький. Церковне життя. Освіта. Початок українського книговидання. Архітектура й містобудування. Образотворче мистецтво, музика. Розвиток театру і драматургії. Реформування церкви та освіти, поширення гуманістичних ідей Ренесансу. Національно-культурний рух в Україні.
5. Зародження українського козацтва, його суспільно-політична та військова організація. Дмитро Вишневецький. Утворення Запорозької Січі,

її адміністративно-територіальний устрій, господарство, традиції. Військове мистецтво. Реєстрові та нереєстрові козаки. Петро Сагайдачний. Запорозька Січ – демократична республіка. Боротьба проти турків і татар.

6. Козацько-селянські повстання в Україні кінця XVI – першої третини XVII ст. Вплив козацтва на розвиток української культури. Чинники, сутність і прояви національно-культурного піднесення в Україні наприкінці XVI – у перших десятиліттях XVII ст.

7. Українська культура у XVII–XVIII ст. Палацова архітектура. Києво-Могилянська академія як центр науки і культури. Книгодрукування та розвиток літератури. Розвиток філософських ідей. Скульптура. Графіка. Живопис.

8. Політичне та соціально-економічне життя Гетьманщини у період її занепаду, ліквідація Гетьманщини. Адміністративно-територіальний поділ та освоєння запорозьких земель Нової Січі.

9. Ліквідація Запорозької Січі. Кошовий отаман П.Калнишевський. Розгортання гайдамацького руху. Коліївщина. М. Залізняк та І.Гонта. Опришківський рух на західноукраїнських землях.

10. Наддніпрянська Україна в системі міжнародних відносин XVIII - першої половині XIX ст. Антикріпосницька боротьба в Україні у першій половині XIX ст. Занепад кріпосницьких та зародження ринкових відносин в Україні. Початок промислового перевороту. Загострення соціальних суперечностей.

11. Початок національно-культурного відродження на Західній Україні. Демократично-просвітницькеі літературне угрупування «Руська трійця». Альманах «Русалка Дністрова». Активізація українського національного руху. Діяльність Головної руської ради.

12. Політизація національного руху. Створення політичних партій. Події революції 1905-1907 рр. Українські парламентські громади у першій та дгугій Державних Думах. Посилення національного гніту в 1907-1914 рр. Аграрна реформа П.Столипіна в Україні.

13.Соціально-економічний розвиток та політичне становище західноукраїнських земель на початку XX ст. Розвиток кооперативного руху. Наростання національного руху в західноукраїнських землях. Митрополит А. Шептицький. Україна в роки Першої світової війни.

14. Українська СРР в умовах нової економічної політики (1920-1928 рр.). Формування командно-адміністративної системи. Радянська модернізація України. Індустріалізація. Колективізація. «Ліквідація куркульства як класу» – форма репресій щодо селянства. Голодомор 1932-1933 рр.

15.Масові репресії – невід'ємний елемент сталінської тоталітарної системи. Розстріляне Відродження. Особливості розвитку української культури в СРСР.

16.Період системної кризи радянського ладу 1965-1985 рр. Центрально-Східна Європа і Україна у складі радянської імперії. Національна культура в умовах панування радянської ідеології 30-50-х років. Соцреалізм як візитівка тоталітарної культури. Релігія і церква в Україні.

17.Україна в умовах перебудови в СРСР. Соціально-економічне становище. Чорнобильська катастрофа. Суверенізація УРСР. Національно-культурне відродження в Україні в середині 80-х – на початку 90-х рр. та його особливості.

18. Україна в умовах незалежності. Провідні тенденції розвитку сучасної української культури. Модерн і постмодерн. Сучасні здобутки української культури, освіти, науки.

Контроль виконання завдань самостійної роботи є складовою поточного, модульного та підсумкового контролю.

## 6. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль проводиться у формі усного ***екзамену*** – форма семестрового контролю, що полягає в перевірці та оцінюванні рівня засвоєння студентом теоретичних знань з навчальної дисципліни. Оцінювання відбувається через усну відповідь на питання білета.

**Узагальнені критерії оцінювання з дисципліни**

Основними критеріями оцінювання є:

• розуміння студентами причинно-наслідкових зв'язків між історичними явищами, уміння порівнювати, пояснювати, аналізувати, узагальнювати та критично оцінювати історичні факти;

• самостійність мислення;

• використання різноманітних джерел і документів, з розумінням їхніх особливостей, умінням їх характеризувати й оцінювати;

• чіткість і завершеність викладу матеріалу, наявність аргументованих висновків та власних оцінок;

• мовна й термінологічна грамотність.

Оцінка «**відмінно**»: студент вільно володіє програмним матеріалом, логічно й творчо викладає його в усній та письмовій формі; самостійно знаходить, оцінює та використовує джерела історичної інформації, вміє узагальнювати матеріал, формулювати власні висновки; відповідь чітка й завершена.

Оцінка «**добре**»: студент в цілому володіє програмним матеріалом, при викладенні його допускає незначні помилки; застосовує документи та першоджерела, але дещо помиляється, трактуючи їх; висловлює висновки та власні оцінки, але аргументує їх з деякими недоліками.

Оцінка «**задовільно**»: студент виявляє загальне розуміння та репродуктивно відтворює значну частину програмного матеріалу, виявляє неповне знання документів та першоджерел, затруднюється в їх інтерпретації; порушує логіку викладу, мова спрощена.

Оцінка «**незадовільно**»: студент не володіє необхідним обсягом програмного матеріалу, не розпізнає історичні події, явища та факти; не може правильно застосовувати поняття.

## 6.1. *Перелік теоретичних питань до підсумкового контролю:*

1.Стародавня доба в історії України. Основні етапи розвитку первісного суспільства.
2.Кіммерійці, скіфи та сармати на теренах українських земель.
3.Проблема етногенезу та розселення слов'ян. Історичні джерела про східних слов'ян. Культура стародавніх слов'ян.
4.Процес становлення Київської Русі-України та політика її перших князів.
5.Княжа доба в період розквіту. Правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого.
6.Соціальний устрій та культура Київської Русі-України.
7.Галицько-Волинська держава та її значення.
8.Литовська та польська експансії на українській землі в другій половині XIV ст. - середині XVII століття . Люблінська унія.
9. Роль Данила Галицького в історії Галицько - Волинської держави.
10.Зародження українського козацтва, його суспільно-політична та військова організація. Дмитро Вишневецький. Реєстрові козаки.
11.Утворення Запорозької Січі, її адміністративно-територіальний та політичний устрій.
12.Селянсько-козацькі повстання наприкінці XVI ст. - 20 -30-х років XVII ст.
13.Передумови, початок та хід Національно-визвольної війни середини XVII ст. під проводом Б.Хмельницького.
14. Створення Української Козацької держави Гетьманщини сер. XVII ст.
15. Доба «Руїни» в історії України.
16. Гетьманування та оцінка діяльності І.Мазепи.

17.Гетьман П.Орлик та його Конституція.
18. Національно-визвольна боротьба українського народу сер. XVIII ст. Гайдамацький рух.
19.Рух опришків на західноукраїнських землях. Олекса Довбуш.
20.Ліквідація автономії України російським царизмом другій половині XVIII ст.
21.Національне відродження в Наддніпрянській Україні в XIX ст. Таємні організації.
22.Особливості національного відродження на західноукраїнських землях у першій половині XIX ст. «Руська трійця».
23. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій наприкінці XVIII - XIX ст. Початок національного відродження.
24.Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій у другій половині XIX ст. Культура України.
25.Особливості політичного та економічного розвитку українських земель на початку XX ст.
26.Україна в роки Першої світової війни. Українські Січові Стрільці.
27.Початок Української революції, утворення Центральноі Ради, ii керівництво, політична програма. М.Грушевський.
28.Війна радянської Росії проти УНР ( кінець 1917р. – початок 1918.). Бій під Крутами.
29.Брест – Литовський мирний договір УНР з державами австро-німецького блоку: причини укладання, зміст та наслідки.
30.Проголошення ЗУНР, ii внутрішня і зовнішня політика. Є.Петрушевич.
31.Внутрішня та зовнішня політика Української держави. Гетьманат П. Скоропадського.
32.Політичний курс Директорії та причини її поразки. В.Винниченко та С.Петлюра.
33.Особливості політики більшовиків в Україні в 1919-1920 рр.
34.Історичне значення державотворчих змагань Українського народу в 1917 – 1921 рр.
35.Західноукраїнські землі у 20-30-х рр. XX ст. Політика Польщі, Румунії та Чехословаччини.
36.Неп та особливості його впровадження в Україні.
37.Входження УСРР до складу СРСР. Статус України в складі СРСР.
38.Сталінська індустріалізація України та її наслідки.
39.Політика суцільної колективізації України. Голодомор 1932-1933 рр.

40. Радянсько-німецькі договори 1939р. і західноукраїнські землі. Входження західноукраїнських земель до СРСР.
41. Початок німецько-радянської війни. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. Окупаційний режим.
42. Головні течії Руху Опору в Україні в роки Другої світової війни.
43. Звільнення України від німецько-фашистських загарбників.
44. Особливості післявоєнної відбудови України. Голод 1946-1947 рр.
45. Радянізація західних областей УРСР в післявоєнні роки. Політична платформа і тактика боротьби ОУН-УПА в 1945-1955 рр.
46. Україна в період десталінізації. Дисидентський рух.
47. Стан економіки України наприкінці 50-х – у першій половині 60 –х років. Наслідки реформ М.Хрущова.
48. Основні тенденції соціально-економічного та суспільно-політичного розвитку України в умовах системної кризи.
49. Опозиційний рух в Україні в другій половині 80-х років.
50. Перебувчі процеси в СРСР. Зростання суспільно - політичної активності населення України наприкінці 80-х на початку 90-х років.
51. Спроба державного перевороту в СРСР та позиції різних політичних сил України. Розпад СРСР та відродження державності України.
52. Формування багатопартійної системи в Україні наприкінці 80-х на початку 90-х років.
53. Декларація про державний суверенітет та її значення.
54. Акт проголошення незалежності України. Всеукраїнський Референдум та вибори президента України 1 грудня 1991 року.
55. Становлення та розвиток України як незалежної держави. Державотворчі процеси.
56. Президентські вибори 2004 року. Помаранчева революція.
57. Геополітичний вибір України: утвердження євро інтеграційного курсу. Євромайдан. Революція Гідності.
58. Президентські та парламентські вибори 2014 р. Анексія Криму. Збройна агресія на сході України. АТО/ ООС.
59. Президентські вибори 2019 р. Обрання В.Зеленського. Широкомасштабне вторгнення російських військ на терени України. ЗСУ в обороні країни.
60. Воєнні злочини рф проти України. Консолідація української нації в боротьбі проти російської агресії.

## 7. РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

### Основні:


1. Бойко О.Д. Історія України. 8-е видання, перероблене та доповнене. Київ: ВЦ «Академія», 2021. 640 с. *(оцифроване видання*).*
2. Бойко О. Д. Нариси з новітньої історії України. Київ : Кондор, 2023. 357 с. *(оцифроване видання*).*
3. Історія української культури. Навч. посіб. / За ред. О. Ю. Павлової. 2-ге вид. перероб. та доп. Київ : «Центр учбової літератури», 2018. 340 с. *(оцифроване видання*).*
4. Комаринська З. М. Історія України. Львів : Видавництво ПП «Магнолія 2006», 2016. 451 с.
5. Кравець М. С. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів I - IV рівнів акредитації. Львів : «Новий Світ – 2000», 2021. 320 с.
6. Культурологія. Навчальний посібник. / Барановська Н.М., Хома І. Я. Львів: Видавництво «Новий Світ-2000», 2023. 194 с.
7. Мицик Ю. Від трипільців до кіборгів. Коротка історія України. Київ : ТОВ Видавництво «Кліо», 2022. 688 с. *(оцифроване видання*).*
8. Олійник М., Ткачук І. Історія України: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 3-тє видання, виправлене та доповнене. Львів : Видавництво «Новий Світ- 2000», 2021. 264 с. *(оцифроване видання*).*

9. Павленко В. та ін. Культурологія. Київ : КНТ; Центр навчальної літератури, 2021. 176 с.
10. Савельєв В. П., Повторева С. М. Культурологія. Етика. Естетика. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2016. 324 с.
11. Світлична В. В. Історія України: Навчальний посібник. Київ: Каравела, 2019. 408 с.
12. Світлична В. В. Історія України: Навчальний посібник. Київ: Каравела, 2022. 408 с.
13. Хома І. Я. Історія української культури: навч. посіб. Львів: Новий Світ – 2000, 2024. 170 с.

**Допоміжні:**

1. Гісем О.В. Історія України. Довідник, тестові завдання. Повний повторювальний курс, підготовка до ЗНО та ДПА. Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О.В., 2017. 644 с.
2. Довідник з історії України (А – Я). Посібн. / За заг. ред. І.Підкови, Р.Шуста. 2-е вид., доопрац. і доп. Київ : Генеза, 2001. 1135 с.
3. Кармазіна М. С. Між історією і політикою: моногр. М. С. Кармазіна. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2015. 560 с.
4. Корені та парості: український генеалогікон. Київ : Либідь, 2008. 472 с.
5. Кульчицький С.В., Мицик Ю.А., Власов В.С. Історія України. Довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх навчальних закладів. Київ : Літера ЛТД, 2017. 544 с.

---

* Усі оцифровані навчальні видання знаходяться в е-бібліотеці Коледжу URL: https://moodle2.gi.edu.ua/mod/glossary/showentry.php?eid=250